

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Univers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prave
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

7. Quid potestatis habeat Romanus Pontifex in solennia vota Religionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

clisæ tantum instituto distinguitur: at Ecclesia rei naturam non mutat, sed vim, & robur adiungit.

Nonò queritur, An tantum sint tria vota religionis solemnia? Durand. in 4. dist. 38. quest. 2. docet, simplex votum à solemnibus distingui in hoc, quod solemnne votum in triplici tantum materia consistit, Castitatis, Paupertatis & Obedientiæ; cum tamen simplex per omnem materiam vegetur. Certè hæc Durandi sententia, nisi mitius exponatur, cum veritate, & ratione non congruit. Nam licet iure communi antiquo, quod religionum instituta seruant, tantummodo sint tria vota solemnia, in quem sensum nos Durandi opinionem accipimus; nouo tamen iure nihil impedit, quin vota solemnia in alijs quoque materijs versentur. In societate nostra, vt ex eius Constitutionibus constat, quatuor vota solemnia Professi faciunt, dum solemnibus professione pollicentur, Obedientiam, Paupertatem, Castitatem, & specialem aliam Romano Pontifici in missionibus obedientiam. Deinde, quid impedit, quominus Carthusienses Monachi solemnne votum emittant abstinenti à carnibus, quod votum nunc ex lege, institutoque seruant? Quid item obest, quin Minorum religio quartum solemnne votum emittat abstinenti à carnibus, ovis, lacte, & caseo? Nam Palacius in 4. dist. 38. dist. 2. testatur: Minimos facere quartum votum solemnne, quo promittunt se nunquam vsuros, nisi cibis quadragesimalibus; & idem insinuat Nauarrus. *consil. com. 1. de regularibus, consil. 10.* eo quòd dum professionem emittunt, vnà cum alijs tribus votis solemnibus, quartum huiusmodi votum faciunt. Postremo, quid obstat, quo minus religio instituat, in qua fiat quartum votum solemnne de militando contra fidei Catholice hostes, aut de inseruendo pauperibus, & ægrotis in hospitali domo, & locis causa pietatis extructis.

At, inquit, si in omni materia votum solemnne versari potest, quòdnam votum igitur solemnne vocabitur? Respondet, votum solemnne esse, & dici sola Ecclesie constitutione; quare duplex est tantum generaliter solemnne votum, vnum per professionem expressam, vel tacitam Religionis approbata; alterum per sacrorum Ordinum susceptionem. Vtrumque est solemnne, quia coniunctum cum solemnibus professione Religionis, aut sacri Ordinis susceptione. Deinde, votum solemnne Religionis iure communi est tantum triplex, iuxta triplicem materiam, in qua solemnibus professio fit. Iure tamen nouo potest Ecclesia constituere, vt sint plura pro varietate materiae. Nam dum solemnibus celebritate professio Religionis emittitur, possunt plura alia sponderi, quæ tantum solemnia vota Ecclesia probet, rata, & accepta habeat.

Caput VII.

Quid potestatis habeat Romanus Pontifex in solemnibus vota Religionis.

PRIMO queritur, An Monachus auctoritate Romani Pontificis absolui queat à voto Castitatis solemnibus? Duæ sunt opiniones: quarum

prima negat, quam veteres Theologi tueri videntur. Altissiod. in *sum. libr. 3. tract. 28. cap. 1. quest. 2.* Albert. 4. dist. 38. art. 16. & 18. S. Thomas, 2. 2. quest. 88. artic. 11. Et Glossa in *cap. cum ad Monasterium, de statu Monachorum.* & inter iuniores Sorus, *libr. de iust. 7. quest. 4. artic. 2.* Syluester, *votum, 4. quest. 5.* Tabien. *dispen. satio, quest. 7.* Armil. *dispen. satio, numer. 12.* Et huius opinionis patronum esse Sancti Thomam, recentiores eius discipuli, non veteres continent. Auctores huius sententiæ quidam eo argumento mouentur, quòd continentis perpetuæ tale, tantumque bonum sit, vt nullo alio bono com pensari queat, iuxta illud Ecclesiasticum: omnis ponderatio non est digna continentis animæ.

Alij verò ea ratione, quòd solemnne votum quædam traditione consistit, quæ se homo sponte Deo offert ad castimoniam perpetuè seruandam. Porro alij, quòd votum solemnne in consecratione consistat, quæ Deo sese Monachus consecrat: & quòd Deo semel dicatum est, in profanos vsus conuerti iure non potest. Secunda sententia affirmat posse: fuitque Richardi in 4. dist. 38. artic. 9. questio 1. ad 4. 5. & 6. Bonauent. 4. dist. 38. artic. 2. quest. 3. Scot. 4. dist. 38. quest. 1. Henric. *quodlib. 5. quest. 28.* Palud. 4. dist. 38. quest. 4. artic. 3. *conclus. 11.* Durand. in 4. dist. 38. quest. 2. Maior. 4. dist. 38. quest. 1. 4. Antonio. *part. 2. sit. 11. cap. 2. §. 9.* Caietan. 2. 2. quest. 88. artic. 11. Heruei. *quodlib. 11. quest. 25.* Angel. *vsuum 4. quest. 5.* Rosel. *Papa, numer. 4.* estque communi omnium Canonici iuris interpretum consensu recepta in *cap. cum ad monasterium, de statu Monach.* Quæ inde in primis concluditur, quòd in *cap. quod votum, de voto, & voti redempt. in 6.* solemnibus voti sola Ecclesie constitutione est inuenta. Deinde, quia commune bonum privato est præferendum. Quid ergo, si contingat, vt Rex aliquis, Princepsue paganus ad Christi Religionem sese transferre velit, si foeminaam voto solemnibus Deo dicatam, in vxorem duxerit, aut si ad communem Reipublice pacem conferuandam, vel ad ius in Regno succedendi tuendum, & opus sit, vt Monachus foeminaam in Matrimonium ducat, vt ex ea liberus suscipiat: Nonne videntur hæc tanta bona esse præferenda voto solemnibus Castitatis? Accedit his, quòd huic de causis Pontifices Romani aliquando Monachos voto solemnibus soluerint.

Legimus in vita B. Laurentij Iustiniani: Iustinianos omnes ad vnum, aut ferro, aut morbo extinctos fuisse præter aliquos senes, qui ad sobolem procreandam apti non erant: euenisse tantè, vt vnus tantum superesset adolescens Nicolaus nomine apud Monachos S. Nicolai. Tunc Vitalis Dux Venetus impetrauit ab Alexandro III. Pontifice Romano, vt liceret adolescenti Monacho soluere vinculum Religionis ad reparandum sobolem gentis: eique vnica filiam nomine Annam desponderet: iussitque fieri nuptias: donauit eos Dominus sex filijs masculis, & tribus foemellis: iactus tam prospera sobole Nicolaus, & Deo gratias agens voti veteris, & Religionis non immemor, edificato prius apud Amianum cœnobio Virginum sub nomine S. Adriani, in quo Anna vxor ipsa quoque monasticam vitam cepit, ad monasterium reueris est: multis miraculis ambo claruerunt. Item, est etiam literis consignatum, ac proditum, Ramirum Aragonie Regem Monachum

factum,

Eclis. 11.

factum, cum pater eius sine prole decessisset, Romani Pontificis auctoritate è cœnobio educum purpura, & regio scepro ornatum vxorem duxisset, & ex ea filiam suscepisse.

Legimus quoque Cazimirum huius nominis primum Poloniæ Regem, Cluniacensem Monachum S. Benedicti Religionem professum, & Diaconum effectum, auctoritate Benedicti IX. vel Clementis II. Romani Pontificis à voto, & professione Monastica absolutum, ad Regnum maiorum suorum euectum, vxorem accepisse, & liberos procreasse. Constantia Rogerij regis Siciliae filia iam ferè quinquagenaria Cœlestini III. Romani Pontificis consensu, & indulgentia à cœnobio Panormitano educata, & vorua virginitate soluta Henrico VI. nupsit. Auctoritate itidem Clementis VII. multis religiosi equitibus professis in ordinibus Militaribus Calatrae, & Alcantaræ concessum est, vt si vellent, vxores acciperent, & tamen professi erant religionem: nec est, quod Sotus opponat sacros milites, quamuis religionem professos non esse verè simpliciter religiosos: nam est id locum habeat in ijs sacris militibus, qui castitatem solùm conjugalem solemnem professione promittunt, cuiusmodi sunt sacri Milites S. Iacobi in Hispania, & S. Stephani sub magno Duce Florentino: verum non est in ijs, qui simpliciter castitatem profitentur, quales sunt sacri Milites S. Ioannis Hierosolymitani, & tales erant Milites, tunc temporis Calatrae, & Alcantaræ, licet nunc castitatem cõiugalem promittant.

At Syluester, Sotus, & alij hæc incerta esse testantur, aut hos non Monachos veteranos, sed tyrones, nõ religionem professos, sed Nouitios adhuc in probatione extitisse. Dicant illi quidquid volunt, certè negare non possunt, quod Annales, & Historiæ prodiderunt. Ramirus ne Nouitius erat? at fertur fuisse S. Facundi cœnobio præfectus, & Abbas, postea Pampellonenis præful, & post quadraginta annos in Tomericensi cœnobio exactos sobolis generandæ causa vxorem duxisse Romani Pontificis auctoritate compulsus. Num Cazimirus Nouitius, & tyro fuit? at S. Benedicti Regulam professus dicitur, & Diaconus factus, & professionis Monasticæ, & sacri Ordinis religionem solutus, ad Regnum prouectus, & vxorem duxit, & liberos procreauit. Incerta sunt hæc at teste Crom. lib. 4. de orig. & reb. gestis Polonorum scriptore diligentissimo, vera sunt, quæ dixi de Cazimiro; & pro hoc Romani Pontificis beneficio, agnoscent Poloni iniunctum: Primùm, vt de singulis capitibus, exceptis nobilibus, siue equitibus, & qui sacris addicti sunt, quotannis obolus vnus in lucernam perpetuam in æde S. Petri Romæ arsurâ pendatur: qui etiamnum S. Petri nummus vocatur. Deinde, præscriptum, vt omnes Poloni rotunda in morem Monachorum tonsura capillorum vtantur, nec infra auriculas ritu barbarico quicquam omnino comam promittat. Festis solemnibus dum sacra fiunt, vt singuli equites fasciam lineam candidam in modum stolæ, qua in sacris vtuntur Sacerdotes, atque Diaconi è collo suspensam ferant: quæ Pontificis præcepta non grauati Polonorum legati suscepere, & totam Poloniam Pontificis decretis obstrinxere. Hæc

Cromerus. An quæ in vita Beati Laurentij Iustiniani referuntur, falsa sunt, ita vt fidem facere non possint? An Constantia Nouitia fuit? An historia est incerta? sed teste Phazello rerum Sicularum scriptore libro 7. cap. 6. in decade posteriori, eam historiam Siculi Annales quotquot extant, commemorant, auctores plurimi tradunt, diplomata, & decreta Cœlestini, quæ hucusque in Archiuo Romano asseruantur, id habent. Nec est, quod Syluester, Sotus, & alij respondeant, id quidem fecisse Pontifices, sed potestate fecisse, non iure: & fecisse quidem probabilem doctorum sententiam sequutos, sed non definisse: & alia multa, ait Syluester, facere consueuerunt, quæ faciunt quidem, & nõ sine aliorum offensione, at non iure. Ceterum hoc est argumenti vim fugere, non argumentum soluere, sed quidquid dicat ille, certè existimo id fecisse Pontifices, & in re tam graui, & seria Theologos, & vtriusque iuris peritos consilium dedisse.

Postremò, nihil est, quod impediatur, quominus solemnem votum Castitatis relaxari queat summi Pontificis potestate, si grauisima subsistat causa. Qualis est communis totius regni salus: alicuius Paganæ principis, vel regis ad Christi fidem conuersio. Non traditio, quia vt supra iam dixi, simplex etiam votum aliquando in traditione consistit, & tamen Pontificia auctoritate relaxatur, & soluitur: præsertim cum rei, vel personæ traditionem possit Pontifex in aliud longe melius bonum commutare: Non solemnem voti celebritas: Siquidem illa, sola Ecclesiæ constitutione est introducta: Non vis, & natura Religionis, quia licet ei per se conueniat Castitas, nihil tamen obstat, quominus Pontifex ex Monacho, possit facere non Monachum. Ergo quamuis Monachus, quamdiu talis est, nequeat non esse voto Castitatis adstrictus; potest tamen fieri non Monachus. Non obest item consecratio: nam tamen, quod est semel Deo consecratum, passim in communes vsus verti iure non possit, permanente consecrationis formula; potest tamen ob grauem aliquam causam amissa formula consecrationis. Calix enim cum consecrationis formam amittit, potest vendi, & emi, & locari ad vsus profanos ad iustam aliquam causam. Sic igitur religiosus, dum religiosus permanet, ita est ab vsu coniugij alienus, vt nulla humana potestate etiam Pontificia fieri queat, vt coniugio vtatur: pugnat enim cum natura religionis, coniugij vsus; & hoc est, quod dicitur in capit. Cum ad monasterium, De statu Monachorum. Sed Pontificia auctoritate, si iusta causa subsistat, fieri potest, vt Religiosus definat esse Religiosus, & sic coniuget, & ex matrimonio filios procreet. Si obijcias, Sacerdos, vt potè consecratus, nequit non esse consecratus: ergo nec Religiosus potest definire esse Religiosus? Respondeo, Sacerdotem esse consecratum Deo per characterem diuinitus impressum, qui nunquam deletur: at Religiosus non est Religiosus effectus per vllum characterem, sed per professionem, aut vota tria religionis. Quare respondeo ad id, quod habetur in capit. Cum ad Monasterium, De statu Monachorum, vbi dicitur: Statui regulari adeo est annexa Castitas, vt contra eam, nec Summus Pontifex valeat licentiam indulgere? Respondeo, inquam,

ex communi omnium Pontificij iuris Doctorum, & aliorum, quos produximus, Theologorum sententia, solum hoc argumento concludi, Monachum, quamdiu talis est, voto Castitatis adstringi, nec esse, aut fieri posse, ut quis sit Monachus, aut Religiosus, quin sit votiua Castitate deuinctus. Nos autem contendimus, auctoritate Pontificia ex Monacho posse fieri non Monachum.

Deinde obijcitur: Matrimonium ratum, non consummatum solemnem voto Religionis dissoluitur: ergo si solemnem Religionis votum possit Pontificia auctoritate dirimi, inde duo efficerentur incommoda, vnum, ut quis possit duas uxores habere: nam fingamus, Titium, post matrimonium ratum non consummatum, ad Religionem volasse; & deinde Pontificia auctoritate iustis de causis solemnem Religionis voto solutum, aliam uxorem duxisse priori superstite. Alterum est, si solemnem Religionis votum, nuptias tantum contractas soluit, ac dirimit: ergo cum votum possit auctoritate Pontificia relaxari, eo ipso, poterit Pontifex matrimonium ratum non consummatum soluere, atque rescindere; quod tamen Theologi dissentunt. *Respondeo*, primum illud incommodum minime consequi: quia sicut matrimonium morte naturali coniugis soluitur, qui, si vivente adhuc coniuge reuocaretur ad vitam, possit aliud matrimonium inire, eo quod primum coniugium esset omnino solutum: sic etiam matrimonium ratum nondum perfectum, Religionis professione dirimitur. Si deinde ex Monacho fit non Monachus, poterit Pontificia auctoritate ex iustis causis, denud matrimonium iungi, cum primum matrimonium fuerit penitus extinctum. *Quod ad alterum incommodum spectat*, Canonici iuris interpretum, & quorundam Theologorum est probabilis opinio, matrimonium ratum modo ratum, auctoritate Pontificia posse dissolui, de quo alias.

Tertio obijcitur: Religionis status est coniugio praestantior, perfectior, & altior: at iure diuino videtur esse constitutum, ne quis ex altiori vitae statu ad inferiorem descendat. *Respondeo*, auctoritate Pontificia primum fieri, ut Titius, Verbi gratia, ex Monacho, fiat non Monachus, deinde vero fit, ut omni voto solutus ad nuptias transeat, uxorem ducat, sobolem procreet, ut fit aliquis in Regno successor. Quod autem ex altiori Monasticae vitae statu descendat, id fit ob communem Reipublicae salutem, quae priuatae utilitati, & commodis antefertur.

Postremo obijcitur S. Thomae auctoritatem, qui docet 2. 2. *question. 88. articulo. 11.* Pontificem Romanum id facere non posse. *Respondeo*, ipsi S. Thomae ipsummet S. Thomam opponimus, qui *quarta. distinction. 38. question. 1. articulo. 4. ad 3.* aperte ait, Papam posse dispensare in voto solemnem religionis. Nunquam persuadere mihi quis poterit, S. Thomam, hanc Romani Pontificis auctoritatem, & potestatem negasse, sed solum docuisse, ut recte Paluda, & Caieta. discipuli suum magistrum interpretati sunt, Pontificia auctoritate fieri non posse, ut quis fit religiosus, & matrimonij vsu simul vtatur, quod libenter fatemur: nam dum quis religiosus est, Castitatem, Paupertatem, & Obedientiam ser-

uare debet, ut intrinseca religionis: aut Pontificia auctoritas facere potest, ut quis religioe solutus, & liber, & nuptias contrahat, & matrimonio vtatur, & res possideat, ut proprias, & illis tanquam proprijs vtatur.

Secundo queritur, An solemnem Paupertatis votum in Religione emissum, auctoritate Romani Pontificis aliquando relaxetur? *Questionem mouet id, quod nonnunquam accidit*. Monachus enim, vel Religiosus ad Cardinalis dignitatem euehitur, aut ad Episcopi munus eligitur: Episcopus autem, vel Cardinalis portionis sibi debet, ratione muneris, quo fungitur, dominium acquirit. Accedit, quod Episcopi aliquando sunt Comes, Marchiones, vel Duces; & proinde dominorum ad Dignitatem pertinentium. Adde, quod Episcopis saepe auctoritate Pontificia solet concedi facultas condendi testamentum. S. Thomas, cum eius fuerit sententiae, quae Romano Pontifici potestatem denegat, solemnem Religionis votum relaxandi in eo, qui reuera Religiosus semper est, sentit quoque; Monachum in Episcopum electum, nullum dominium, aut proprietatem acquirere, sed administratorem esse bonorum ad suam Ecclesiam pertinentium, nec fieri dominum portionis sibi debet, sed eam capere tanquam alimentum vitae, & functioni publicae necessarium. Ita ut, licet ceteri Episcopi omni voto Paupertatis soluti, domini sint fructuum ex bonis Ecclesiae, cui praesunt, sibi obuenientium: Episcopus tamen Monachus debet portionis tantummodo sit usufructarius, non dominus: vsus autem habet, ut alatur, cum ex bonis monasterij amplius sustentari nequeat. *Sotus vero libro. de iust. 10. question. 5. articulo. 7.* tametsi neget solemnem votum Castitatis in Religione factum posse à Romano Pontifice dissolui: fatetur tamen relaxari posse votum Paupertatis, quoniam putat, Episcopos Monachos portionis sibi debet vere dominos esse, nec votum Paupertatis censet esse tam Religionis coniunctum, quam votum Castitatis. Sed certe in vno cum iure Canonico Sotus pugnat: in altero cum S. Thomae. *cap. enim. Cum ad monasterium. De statu monach. per spicue dicitur, utrunque votum, Castitatis nempe, & Paupertatis, annexum esse Religionis, nec vlla est ratio, cur Castitas magis annexa dicatur, quam Paupertas. Aduersatur vero S. Thomae, cuius doctrinam proficitur, cum ille manifeste doceat. 2. 2. q. 187. articulo. 5. & 2. 2. q. 88. articulo. 11. ad 4.* Episcopos Monachos non esse dominos fructuum, quos percipiunt, sed eorum duntaxat vsus habere, ut commodè alantur, pro ratione status, & dignitatis. *Nauiar. vero in comment. 2. de regularib. numero. 17.* existimat solemnem votum Castitatis posse Pontificia auctoritate relaxari; cum tamen neget posse votum Paupertatis: non quia inficietur id simpliciter, sed quia cause grauissimae subesse possunt, cur Castitatis votum relaxari debet. Tales vero existere nequeunt, ob quas oporteat votum Paupertatis dissolui. Nā causa continere potest, quia Monachus Rex fiat, aut Princeps, & prolem ex matrimonio suscipiat: & pinde liber omnino a voto Castitatis sit: potest tamen esse Rex, vel Princeps, non autem Regni dominus, sed tantum administrator. Ea itē causa videtur esse legitima, cur Monachus creetur Episcopus, aut parochiali Ecclesiae

præficiatur; nec tamen sit dominus portionis sibi debita. Huc accedit, quod Monachus in Episcopu electus; & proinde Comes, Marchio, vel Dux, sicut ad vitam est administrator bonorum Ecclesie, cuius curam gerit; sic etiam Pontificis concessu potest testamentum in morte conficere. Nec enim eo quod testamentum condat, consequitur, ut sit dominus bonorum, quæ testamento relinquunt, sed administrator post obitum. Pari ratione si Monachus in Regem eligatur, uti liberos ex uxore, quam duxerit, gignat, & procreet, & Respublica legitimum habeat heredem, potest testamentum conficere, cum nihil aliud faciat, nisi quod Regni, aut Reipublice bona post obitum administrat, & non tantum ad vitam. Similiter etiam Monachus in Romanum Pontificem electus, non eo ipso Paupertatis voto soluitur, sed fit omnium bonorum Ecclesie administrator; imò etiam eorum, quæ ad temporalem Romanæ Ecclesie iurisdictionem spectant.

Mihi itaque videtur in primis simpliciter quidem solemne votum Paupertatis à Romano Pontifice relaxari posse, quoniam per se nihil est, cur debeat votum Castitatis dissolui potius, quam Paupertatis. Si obijcias id, quod 18. quest. 1. cap. Statutum, habetur: Statutum est, ut Monachus, quem electio Canonica à iugo Regulæ, & Monachalis professionis absoluit, & sacra ordinatio de Monacho Episcopum fecit, vel legitimus heres, paternam sibi hereditatem postea iure vendicandi possessionem habeat. Hic duo decernuntur. Vnū est, Monachum in Episcopum electum absolui à iugo Regulæ, & professionis Monachicæ: Alterum est, esse legitimum heredem, ac ut talem habere ius adeundi paternam hereditatem, & eam sibi vendicandi. His adde, quod qui altari seruit, ius habet viuendi ex altari, ut docet Apostolus: Ergo Monachus ad Pontificiam dignitatem prouectus, ius habet portionem sibi debitam exigendi, & capiendi. Deinde, iure communi sancitum est, ut Clerici residentes, qui diuinis officijs intersunt, ius, & dominium sibi acquirant fructuum; ergo Monachus creatur Episcopus, fructus facit suos, si resideat, & suo munere fungatur. Præterea, suo nomine, & iure annuos redditus exigit, & percipit; & contra aduersarios litem mouentes, eos redditus tueretur, vendicat, atque recuperat. Postremò, Cardinalis, cuius sententia est communi consensu recepta, ait, in Clem. 2. §. Sed & tales de vita, & honest. Cleric. & Nauar. eum sequutus in Comment. 2. de regularib. num. 10. Religiosum ad Beneficium, aut Dignitatem euectum, tam latè, & amplè posse fructus distribuere, & expendere, quam potest Clericus secularis. Vnde quidam aiunt ideo Monachum factum Episcopum, voto Paupertatis absolui, quia pugnat cum Pontificio munere, & functione. Episcopus enim iure communi, redditus percipit ad se alèdum, & distribuendum in pauperes, ac alios pios vsus. Nam eadem ratione soluitur iugo Monachicæ professionis, ac cæteris Regulæ obseruantijs, quæ cum pastoralis munere, ordine, & gradu dignitatis, potestatis, & auctoritatis pugnant.

Profectò hæc quamuis nos non omnino conuincant, ut à S. Thomæ doctrina omni ex parte recedere cogamur: inficiari tamen non possumus, votum Paupertatis solemne aliqua ex parte rela-

xari, & solui, cum Monachus, aut Religiosus in Episcopum eligitur: nam etsi non, eo ipso, sit dominus fructuum sibi obuenientium, nec portionis sibi debita, quod cum S. Thoma contra Sotum ingenue confitemur: at eo ipso, quo est Monachus ad Episcopalem dignitatem prouectus, tanquam administrator suæ Ecclesie bona gubernat, & ad se commodè, & honestè sustentandum debitos fructus percipit, ut sui laboris, & operæ stipendia.

Ad id verò, quod Sotus obiecit ex cap. Statutum 18. q. 1. respondeo, ibi solum constitui, Monachum factum Episcopum, quicquid postea acquirit, Ecclesie, cui præest, acquirere, nò monasterio. Questio enim erat eo loco, An omnia bona, etià post Ecclesie præfecturam susceptam, ad monasterium pertinerent? Et definitum est minimè pertinere, sed ad Ecclesiam, cuius erat Episcopus. Cuius rei causa redditur, quod sit à iure Regulæ Monachicæ, & professionis absolutus; quasi dicat, Non sicut antea, monasterio acquirit: non tamen consequitur, ut sibi acquirat. Rursus, sicut antea hereditas paterna ad monasterium deueniret, si ei in monasterio commoranti contingeret; ita quicquid acquirit postquam ad Pontificium ordinem, & gradum ascendit iure hereditario, vel industria, vel arte, vel labore, vel donatione aliorum, vel ex contractu, vel quasi contractu, non sibi, sed Ecclesie, quam suscipit regendam, acquirit. Ita ut bona, quæ alioqui in Episcopo, nullam Religionis Regulam professio essent patrimonialia, vel quasi patrimonialia, in Episcopo Monacho inter bona Ecclesie numerentur.

Obijcias, sæpenumero Pontificem Romanum Episcopis etiam è monasterio eductis facultatem concedere, ut testamentum faciant, & sua bona arbitrati suo, in quos voluerint, vsus distribuunt? Respondeo, non propterea à voto Paupertatis absolui: quia facultas, quam habebant ad vitam administrandi bona, Romani Pontificis beneficio post mortem durat: Et cum ea bona in pios vsus impendi debuissent, eadem auctoritate distribuuntur in eos, quos Episcopi maluerint. Principis enim potestate, bona, quæ in pios communes vsus alioqui forent infumenda, in alios commutari, erogari, & impendi queunt. Porro tamen, cum monachus creatur Episcopus, voto Paupertatis minimè soluitur ex ea parte, quæ ad dominium, & proprietatem rei acquirendæ pertinet: videtur tamen solui aliqua ex parte: siquidem fructibus sibi obuenientibus uti potest, ut vult, eo ipso iure, quo est Episcopus factus.

Tertiò queritur, An solemne votum Obedientiæ in Religionis professione factum; possit Pontificia auctoritate relaxari; & an eo ipso, quo Monachus professus in Episcopum eligitur, voto Obedientiæ soluitur. Sanctus Thomas, & Albertus cum sentiant solemne Religionis votum à Pontifice Romano dissolui non posse: quamdiu quis, ut ego interpretor, Religiosus perseverat, siue quamdiu reuera Religiosus est, existimant Monachum, quando Episcopus creatur, Obedientiæ voto minimè solui, sed solum eximi ab Obedientiæ Religionis debita. Hoc autem non est Obedientiæ votum dissoluerè, sed eius materi-

am subtrahere: nam huic voto tacita subest conditio, in perpetuum parebo, si aliquid facere iussus fuerim, vel si Prefectum habuerim, cui debeam obedire. Deinde, cum Religiosus in totius Religionis Prepositum Generale eligitur, à voto Obedientiæ minimè liberatur, semper enim paratus est obedire, si Superior Prefectum habuerit, quem si non habeat, nõ ideo absoluitur à voto, sed ei Obedientiæ materia subtrahitur.

Sunt tamen, qui negent solemne Castitatis votum relaxari posse, votum autem obedientiæ cõcedant, & reuera relaxari testantur, cum Monachus Romani Pontificis auctoritate, ad pastorale munus ascendit. Mihi verò probabilius videtur, posse quidem auctoritate Pontificis solemnium voto Obedientiæ Monachum solui: sed non eo ipso, quo Religiosus Episcopi dignitatem assequitur, ab eo absoluitur. Vtrumque manifesta ratione probatur: quoniam tam intrinsecum est Religioni Obedientiæ votum, quam Castitatis, cap. Cum ad monasterium, De statu Monachorum: ergo si hoc potest Romanus Pontifex, illud quoque poterit. Monachus verò ad Episcopalem gradum, & honorem perveniens, nequaquam voto soluitur, sed eximitur à suorum Maiorum, & Superiorum potestate, & proinde voti materia cessat.

Quartò quæritur, An Monachus in Episcopum, vel Cardinalem electus, eo ipso, ab omnibus Religionis oneribus, & statutis absoluitur? Duo exant in iure Canonico capita, quæ videntur aliqua ex parte sibi inuicem aduersari. in cap. eum, De Monachis, 16. questione prim. dicitur: De Monachis, qui diu morantes in Monasterijs, si postea ad Clericatus ordines pervenerint, statim nõ debere eos à priori proposito discedere: at in cap. Statutum, 18. quæst. 1. definitur: Statutum est, vi Monachus, quem electio Canonica à iugo Regule Monasticæ absoluit, & sacra ordinatio è Monacho Episcopum facit, &c. Hæc duo S. Thomas in 2.2. quæstion. 185. artic. 8. & 2.2. quæstion. 88. artic. 11. ad 4. ita conciliat, dicens eum Episcopum minimè absolui ab ijs Religionis obseruantijs, quæ neque Pontificium munus impediunt, neque dedecent dignitatem, sed magis iuuat ad vitam perfectam, qualia sunt continentia, paupertas, habitus, quæ sunt Religionis insignia, à cæteris verò absolui, cuiusmodi sunt solitudo, clausura, silentium, vigilia, ieiunia, abstinentiæ, & aliæ similes vitæ asperitates, Caietan. tom. 1. tract. 25. questione secunda, docet Episcopum vi statuti, aut legis, & constitutionis non cogi seruare religionis statuta, sed solum ex honestate rationis, & debito morali, vt inquit ille. Idem tradit Sotus libro 10. de iust. quæstion. 5. artic. 7. Caietanum in hac parte sequutus. Et ita interpretari debemus, quod scripserat Caietan. 2.2. quæstion. 185. artic. 8. cum videtur oppositum asserere. Comuni itaque sententiæ receptum est, eum liberari, & eximi à iurisdictione, & potestate Præfectorum, & à pœnis, quæ irrogantur in Regulis, & Constitutionibus Monasticis, non tamen à tribus Religionis votis in professione factis.

Verum de habitu dubitari solet, an eo ipso, liber sit ab habitu Religionis deferendo. Glossa in cap. In noua, 16. quæstio. 7. ait: Monachus factus Canonicus, vel Episcopus habitum Monasticum non amittit. Et ca. Mo-

nachi. 16. quæstion. 1. idem docet, In capit. Clerici officia, De vita, & honestate Clericorum, constitutum est, vt Monachi in Episcopali gradu constituti, habitum Monasticum gestent, ac teneant. An verò si illum non deferant, ita vt vantar cõfueti, & Episcoporum propria veste, quæ est tunica lineæ, & candida exterius imposita, in cõmunicationem incurrant irrogatam in cap. Periculosa, ne Clerici, vel Monachi in 6. ijs, qui habitum Religionis temere dimittunt, auctores dubitant: & videntur affirmare, Syluest. relig. 7. q. 11. Cardin. in Clemen. 2. §. Sed & tales, de vita, & honestate Clericorum. Iason. in Authent. Ingressi. c. De sacrosanct. Eccles. & alij quidam, quos citat Couarruias. de testamen. cap. 2. numer. 18. At ipse Couarruias fatetur rem sibi esse dubiam. Sed probabilius existimo, eos nõ incurrere: eo quòd in eo cap. Excommunicatione feratur in eos, qui cum in Superiorum potestate sint, temere deponunt habitum: at non videtur temeraria habitus dimissio, si Episcopus habens ratione Pontificiæ dignitatis, ac muneris, eum deponat, cù sit à Superiorum cura, & potestate exemptus, & liber: at quia opposita sententia videtur esse communis, ne recedas ab ea, & ne nouam inducas. QVÆRES deinde, an si Monachus ratione Regulæ, Constitutionisue abstinere à carnibus debebat, factus Episcopus eadem lege teneatur? Quidam affirmant teneri, quia subtractio carnum, Pontificium, quo fungitur, munus, nihil impedit, nec dignitatem dedecet; & cap. Carnem, De consecrat. dist. 5. dicitur: Carnem cuiquam Monacho, nec gustandi, nec sumendi est concessa licentia. Quòd si quis Monachus contra sanctionem Regulæ, vsuque veterem vesci carnibus presumpserit, sex mensium spatio retrahatur, & penitentia subiaceat. In Regula S. Benedicti Monachus vsu carnum interdicitur. Item in cap. De Monachis, 16. q. 1. sic habetur: Monachi, qui ad Clericatus ordinem pervenerunt, nõ debent à priori proposito discedere: ita tenet Hugo in ca. de Monachis, 16. q. 1. sic etiam Caietan. 2.2. q. 185. art. 8. Syluest. religio. 7. q. 11. Alijs verò, sicut & mihi probabilius videtur, eum esse ea lege solutum, eo quòd à pastorem dignitatem, & munus non deceat. Sic Glossa in prædicto cap. De Monachis, ca. 18. q. 1. Iason. in Authent. Ingressi. c. De sacrosanct. Eccles. Card. in Clemen. 2. §. Sed & tales, de vita, & honestate Clericorum. Turrecr. in c. De Monachis, 16. q. 1. & c. Monachi, 16. q. 1. præsertim si alij ex hoc, quòd à carnibus abstineat, offendantur. Vnde Archid. in cap. de Monachis, 16. q. 1. & Abb. in c. Clerici officia, nu. 18. de vit. & honestate Clericorum. Goffredum, & Hostiensem secuti sentiunt, quando citra aliorum offensionem ab elu carnum se continere non queat, eas edere debet: quòd si omnis aliorum offensio procul absit, vesci eis non licet. Absoluitur præterea ab onere, & penso diuini officij persoluendi, secundum formulam Regulæ Monasticæ præscriptam. Nam regere Ecclesiam debet iuxta morè, & vsum Clericorum, quibus præest. Sic Abbas, in prædicto cap. Clerici officia.

Rogabis insuper, an ratione Regulæ, Constitutionisue socium ex eodem Ordine asciscere, & habere cogatur, Caietan. 2.2. q. 185. artic. 8. & Sot. lib. 10. de iust. q. 5. ar. 7. eum ab huiusmodi obligatione absoluit: idem penitus sentiunt Ioan. Andr. in c. vlt. de Cappell. Monach. & c. Quod Dei timorem, de statu Monach. & Abb. in eodem ca. n. 8. Denique interrogabis, an

si postea

si postea munus Pontificium deponat, debeat ad Monasterium reuerti? Quibusdam visum est, eum id facere debere: Siquidem communi est consensu receptum Monasticæ vitæ, & obligationis vincula, & onera, quæ Episcopi munus neque impediunt, neque dedecent, adhuc permanere. Deinde quia sic fecisse multi perhibentur immo Cælestinus Põtifex Romanus hoc nomine Quintus, Pontificatu deposito ad pristinum Religionis statum se retulit. Adde, quod si quispiam certi alicuius Cœnobij Abbas alteri præficiatur, & postea secundam Præfecturam dimittat, ad pristinum Monasterium redire compellitur. Postremò, qui post simplex Castitatis, vel Religionis votum sese ad Matrimonium confert, illudque perficit, mortua vxore, secundis nuptijs cogitur abstinere, & Castitatem seruare, aut Religiosæ vitæ Regulam profiteri. *cap. Ex parte. De conuer. conuig.*

Caput VIII.

Quo iure bona profitentium Monasticam vitam transeant in ius, & dominium Monasterij.

PRIMO quæritur, An iure Canonico bona profitentium Religionem ad Monasterium pertineant? *Respondeo*, tum iure Canonico, tum Ciuili pertinere, quando Monasterium bonorum immobilium, siue stabilium capax est, cuiusmodi sunt cœnobija Religio forsi, qui Mendicantes non sunt, & quando is, qui professionem expressè, vel tacitè fecit, nihil de suis rebus, ac facultatibus stauerat, *Authen. Ingressi. C. de sacrosanctis Ecclesijs, & Authentica, Conuersationis. §. Illud, de Monachis.* quæ leges, quamuis ciuiles sint, locum, & vim habent, non vt ciuiles sunt, cum de Monachis iura constituant, quæ non possunt, sed vt Canonico iure confirmantur *in cap. Quia ingredientibus, & cap. Nunc autem. 19. q. 3.* quibus tamen legibus alicubi vsus, & consuetudo auctoritatem abrogauit. Nam receptum est more, quibusdam in locis, vt immobilia bona nõ ad Monasterium, sed ad propinquiores consanguineos transferantur, & mobilia ad Monasterium pertineant. Et teste Couarruua *de testamen. cap. 1. nu. 21. ad finem.* apud Gallos ex more abrogatæ sunt eiusmodi leges, & canones, apud quos vniuersa bona profitentium Religionem, nisi ex pacto Monasterio referuerentur, ad consanguineos propinquiores perueniunt. At Cœnobija Franciscanorum, Obseruatiuum, vt appellant, & Cappucinorum, cum rerum stabilium, & mobilium dominium non acquirant, bona profitentium, sibi non comparant. Conuentus aliorum Ordinum Mendicantium, qui res stabiles, & annuos redditus, iuratis perpetua communiter non possident, aut sibi nõ acquirunt, aut saltem vendere debent, quoniam retinere nequeunt: vendere autè oportet, cum primum cõmodè possunt: neq. enim temporis opportunitas ad vendendum excluditur.

Secundò quæritur, An vsusfructus, quem pater Religionem professus habet in bonis aduentitijs filijfamilias ratione patriæ potestatis, ad Monasterium trãseat? Dux sunt opinionones: Vna negat, sed statim, professione secuta vsusfructum finiti, & ad proprietatem redire, & ad filium, asserit,

pertinere. Ita Cynus, Albericus, Salycetus, & Iason, & alij: quos refert, & sequitur Couarruuias *in ca. 2. nu. 8. de testamen.* Quod sic probant: Primum, quia professione Religionis, quam pater emittit, patria potestas extinguitur: ergo filius sui iuris, & potestatis efficitur. Deinde, quia pater Religionem professus mundo moritur, *ca. Placuit. 16. quest. 1.* & Religiosus non habet amplius velle, aut nolere, *cap. Si Religiosus, De elect. in 6.* Ergo cum filius factus sit sui iuris, & à patria potestate liber, suorum bonorum nõ solum proprietatem, sed vsusfructum etiam recuperat. Altera opinio affirmat ad Monasterium pertinere viuente patre. Sic Glossa, Baldus, Paulus, Decius: quam sententiam habent Innocentius, Hostiensis, Ioann. Andreas, Abbas, Imola, Syluester, & plerique iuniores: quos refert idem Couarruuias *cap. citato.* & Nauarr. *in comment. 2. de Regularibus, num. 38.* quamuis Bartolus doceat, dimidiam partem ad filium, alteram ad Monasterium pertinere. Ad colligunt primum, quia bona profitentium transeunt ad Monasterium: sed in bonis patri Religionem professi censetur vsusfructus, quem habet in bonis aduentitijs filij, ergo transit etiam ad Monasterium. Deinde, quamuis Religionem professus mudo mori dicatur: talis tamè mors ciuilis tantum est, non naturalis, & vsusfructus solum videtur naturali morte finiri. Hec opinio videtur æquitati magis consentanea, vt quæ magis Religionem iuuat, ac foueat: eam etiam sequitur Nauarr. *in comment. 2. de regularibus, nu. 55. & nu. 38.* Inter omnes tamen conuenit vsusfructum, quem quis habet ex alia causa, præterquam ex patria potestate, ad Monasterium pertinere. Item, si pater in Monasterium detrudatur, nõ vt Monachus fiat, sed vt sua peccata per penitentiam expiet, communis est sententia, cum eo transire vsusfructum, quem habet in bonis filij, vt quamdiu est in Monasterio ad penitentiam agenda alatur ex eo, nam quamdiu viuunt, vsusfructum non amittit. Ex quo fit vt si is, cui legatum esset alimentum annuum, Religionem profiteatur, eo ipso, illud monasterio debeatur, quamdiu ille vixerit. Quòd si legatum esset alimentum annuum ad commodum sui victum, & vnius famulij, & ancillæ, deberetur quidem monasterio tantummodo pars ad eum commodè alendum necessaria; non tamen reliquum, quoniam Religionem professus nullo amplius ministerio indigeret.

Tertiò quæritur, An pater amittat vsusfructum, quem habet in bonis aduentitijs filij, statim, atq. solemnem Religionis professionem facit filius in monasterio bonorum immobilium capaci? Dux sunt opinionones. Vna affirmat, statim amittere, & vsusfructum ad proprietatem redire, & ad monasterium pertinere, eo quod per professionem definit esse in patria potestate filius, & transit in ius, & potestatem Abbatis, qui monasterio præest. Sic Glossa *in Authen. Idem est. C. de bonis, que liberis.* & alij non nulli; immo ait Nauarrus *in comment. 2. de regularibus, nu. 54. & 55.* hanc esse communem sententiam. Altera opinio docet penes patrem vsusfructum manere, nec ad monasterium transire, viuente patre, etiam si filius præmoriatur. Sic Nauarr. *loco supra citato.* & Couarr. *c. 2. de testam. n. 8.* & quidam alij recentiores eo argumento permoti, quod